

DEN HELIGE NIKOLAUS

■ Tidsram: 20-25 minuter

Luk 3:1-6

Johannes döparen

Under femtonde året av kejsar Tiberius regering, när Pontius Pilatus var ståthållare i Judeen, Herodes tetrark i Galileen, hans bror Filippos i Itureen och Trachonitis och Lysanias i Abilene, och när Hannas och Kajafas var överstepräster, kom Guds ord till Sakarias son Johannes i öknen. Han begav sig till trakten kring Jordan och förkunnade överallt syndernas förlåtelse genom omvändelse och dop, som det står skrivet i boken med profeten Jesajas ord:

*En röst ropar i öknen:
Bana väg för Herren,
gör hans stigar raka.
Varje klyfta skall fyllas,
varje berg och höjd skall sänkas.
Krokiga stigar skall rätas
och steniga vägar jämnas.
Och alla människor skall se Guds frälsning..*

■ Övriga läsningar: Bar 5:1-9, Fil 1: 3-6, 8-11

■ Bakgrund

Den 6:e december firar kyrkan den helige Nikolaus, dagens tema ägnas därför honom.

Den helige Nikolaus är känd och älskad över hela den kristna världen. Han föddes under 200-talets mitt i en kristen familj i Patara i Mindre Asien, i det nuvarande Turkiet. Efter sina föräldrars död ärvde han en stor förmögenhet som han främst använde för att hjälpa fattiga, på ett alltid mycket diskret och taktfullt sätt. Berömd

är berättelsen om den utfattige fadern, som ville sälja sina tre döttrar till en kopplare, när han inte kunde ge dem en hemgift. Nikolaus fick veta detta och mitt under natten kastade han in tre kulor av guld genom ett öppet fönster. Så räddade han flickorna från ett liv i skam och fadern från livslånga samvetskval. Detta gav i många länder upphov till seden att natten före hans fest lägga små gåvor åt barnen i en strumpa.

Under en pilgrimsresa till Jerusalem överraskades båten på vilken Nikolaus färdades av en häftig storm. De förskräckta sjömännen ropade till helgonet: ”Be för oss till himmelens Gud, som du dyrkar!” De blev inte besvikna. Nikolaus bad en kort bön och havet blev lugnt. Så blev han sjömännens och många hamnstäders skyddshelgon.

Omkring år 280 dog biskopen i Myra. Nikolaus var då redan så berömd, att man enhälligt valde honom till hans efterträdare. Även som biskop fortsatte han med sina kärleksgärningar. 303 började kejsaren Diokletianus en grym förföljelse mot de kristna. Nikolaus blev i kedjor förd i landsflykt. Där förkunnade han Kristus för sina medfångar, tills Konstantin den store 313 äntligen gav Kyrkan sin frihet. Återvänd till Myra försvarade Nikolaus den sanna tron mot Arius villolärar och deltog i konciliet i Nicea, där Arius förkunnelse fördömdes.

Efter det att Turkiet hade erövrats av islam, beslöt en sjörövare från Bari i södra Italien att med sina 62 sjömän rädda helgonet kvarlevor åt kristenheten. På ett äventyrligt sätt lyckades han överföra relikerna till katedralen i Bari, den 9 maj 1087.

UR HELGONKALENDERN AV P. ADELBERT ENGELHART OSB, CATHOLICA 1995

■ Ta med

En duk (gärna i den liturgiska färgen violett), en adventsljusstake men också ett Kristusljus, ett krucifix, en staty/ikon/bild på Kristus. Skriv ut och kopiera bilden som hör till dagens berättelse som barnen kan färglägga (finns i slutet av detta dokument).

En duk att lägga i mitten (se bild), två mindre dukar dels till kyrkan och dels till Avarizzos hus, en Nikolaus-figur (se pappersrullsfiguren längst bak), en stor hård sten, hjärta av rött sammet, värmeljus till varje barn, lite kottar, pinnar eller klossar att lägga på duken.).

■ VÄLKOMNA!

Se till att alla barn känner sig välkomna och sedda. Om det är möjligt hälsa personligt på varje barn redan i dörren (kanske kan ni vara flera ledare som hjälper till med det?).

Uppmärksamma särskilt de barn som är nya och se till att alla får lära sig deras namn.

Samla alla barn i en cirkel på golvet.

- Välkomna alla barn, roligt att se er här!
- Är det någon som såg vilken färg som prästen hade på sin fina mässhake idag?
- Ja, det är violett, för nu befinner vi oss i adventstiden!
(Nu tar du fram duken i rätt färg. Visa gärna KPN:s kyrkoårsaffisch. [Här kan du beställa den.](#))
- Har någon haft födelsedag, eller kommer ha födelsedag snart?

Bjud in barnet att komma fram till mitten och säg:

- Grattis! Födelsedagen påminner oss om att Gud skapar var och en av oss för att han älskar oss, vi sjunger denna sång tillsammans för att komma ihåg det:

[När Gud sade ordet som skapade dig](#)

Hjälp barnet att tända ljuset. (Kanske vill du också tända en adventsljusstake istället)

- Varför tänder vi ljuset? Just det, Jesus, du är alltid med oss, men när vi tänder ljuset, då kan komma vi ihåg det Jesus sa: Där två eller tre är samlade i mitt namn, är jag mitt ibland dem.
- Vi gör korstecknet ihop: I Faderns och Sonens och den helige Andes namn.

Om barnen är under 5 år kan du bjuda in dem till att lyfta ikonerna av Jesus, titta på den och säga: – Hej Jesus, jag är, jag vill vara din vän.

■ SÅNG

Vi sjunger psalm 176 ur *Cecilia* med rörelser: [Du är hemliga vännen min](#)

*Du är hemliga vännen min,
du har hittat mig jag är din.
Jag vill gå med överallt där du går,
stå vid din sida och dig förstå.
Jesus jag är din.*

TEXT: ANDERS PILTZ

■ VÅRT FINA HJÄRTA

Här presenteras ett förslag på hur denna lilla andakt kan utformas (se kommentar i inledningen). Den får anpassas till gruppen och till situationen!

- Nu ska ni få se vad jag har – titta, vad är det? (*Håller upp ett litet tyghjärta*)
- Nu ska ni få var sitt hjärta av mig att hålla i. (*Dela ut till var och en*)
- Hur känns det? (*Låt barnen komma med förslag*)
- Ja, det känns gott att ha ett sådant här litet hjärta i handen, lent och mjukt. Precis så lent och mjukt tycker jag att det känns inuti när man tycker riktigt mycket om någon. Eller när jag vet att någon tycker om mig.

(Invänta respons, kanske barnen vill nämna någon de tycker om t ex)

- När jag tänker på hur mycket Jesus älskar mig, då känns det också gott (mjukt/lent) inuti.
- Då vill jag ge något tillbaka till Jesus. Jag tänker att vi alla kan ge Jesus våra hjärtan.
- Titta på hur jag gör, så kan ni göra likadant.

Kateketen ställer sig på knä framför bilden av Jesus och lägger lugnt och stilla sitt hjärta i korgen. Hjälp barnen att ett i taget, i lugn och ro göra likadant. Det får dock aldrig bli ett tvång. Om ett barn inte vill ge ifrån sig hjärtat kan man säga:

- Då får det hjärtat ligga och ha det skönt i din hand idag. Kanske du kan ge det till Jesus nästa gång?

När alla satt sig säger kateketen:

- Nu knäpper vi händerna och ber: Tack Jesus, att du har oss kär.

■ DAGENS TEMA: DEN HELIGE NIKOLAUS

Inledning

Lägg en ljus duk i mitten.

- Vad skulle det kunna vara? (lyssna på barnens förslag: sol, ros...

Göm ett ljus (ert Kristusljus eller ett annat) under en annan duk ovanpå. En och en får alla gå fram och känna.

- Vad kan det vara?
- Vi tänder ljuset i vår mitt.

- Om ljuset kunde tala, vad skulle det säga till oss?
Jag vill lysa för er, jag vill ge er värme ...

*Alla håller fram sin hand och blundar.
Nu ges de några vackra saker att pynta ljuset med.*

- Vi pyntar ljuset.
Vad säger ljuset nu?

Ljuset står i en kyrka, ledaren lägger några klossar runt för att markera kyrka.

- Kyrkan, den står i en stad som heter Myra, (upprepa: Myra!)
en stad som ligger i Turkiet.
- I denna stad, vid denna kyrka bor en biskop som heter Nikolaus.
- Vi lägger dit biskopsmössan/biblisk figur eller toarullsfigur med Nikoalus
(se längst bak).
- Här bor också många människor...

*(Om du har en mindre grupp barn kan du här bjuda in varje barn till att själv bygga
”sitt” hus i Myra, följ instruktionen nedan. Om din grupp är lite för stor till detta går
du direkt till avsnittet som inleds med ”Här är en stor sten” se nedan)*

Blinka med ögat till den som ska få en duk.

- Här bor.... (duken delas ut).
- Vi viker duken så att den ser ut som ett hus.

Pyntsaker läggs fram så att vi kan gestalta vårt eget hus i staden Myra.

- Nikolaus vill att alla ska komma och få värme från detta ljus,
för han vet att detta ljus ger värme från Jesus.
- Med små stavar/pinnar kan vi bygga vägar som går till kyrkan,
för vi vill alla få värmen från ljuset.
- Vilken vacker stad vi har fått med många fina hus!
- **Här är en stor sten!**
- Alla får känna på stenen, hur känns den?
Stor, tung, hård och kall...
Stenen ligger i detta hus (ledarens hus), här bor Avarizzo.

Ett hjärta av sten – berättelsen

”Jag skall ge er ett nytt hjärta och fylla er med en ny ande.
Jag skall ta bort stenhjärtat ur kroppen på er och ger er ett hjärta av kött.”

HES 36:26

Avarizzo som bor i staden Myra, är en hård människa. Han har ett hjärta av sten, säger människorna. Hur har det blivit så?

Avarizzo tänker: jag vill vara den allra största, den allra rikaste, den allra första, den allra...

Vad tror ni han tänker mer?

Avarizzo måste ha mycket saker, han måste äga mer och mer, inte dela med sig och hålla hårt i det han får tag i...

(Låt barnen visa hur han håller hårt i sina saker!)

En dag hör Avarizzo en röst. Varifrån kommer rösten? Inifrån, utifrån, från honom själv? Eller är det en dröm?

Rösten viskar:

- Avarizzo, jag gör dig till den rikaste, mäktigaste mannen i hela staden, ja i hela landet. Vill du det?
- Ja, ja, svarar Avarizzo, inget hellre än det.
- Bra, hör Avarizzo rösten säga. Detta kommer naturligtvis att kosta dig något. Det kommer att kosta dig ditt mänskliga hjärta. Om du ger det till mig får du ett annat hjärta av mig, det är ett hjärta av sten. Stenhjärtat bryr sig inte om människors tårar, det bryr sig inte om andra behöver tröst eller hjälp. Men hjärtat är starkt. Med det hjärtat kan du ta allt du vill ha och göra vad du vill utan att bry dig om någon annan. Vill du byta ut ditt hjärta?

- Självklart, ge hit stenhjärtat på en gång, säger Avarizzo.

På det viset förlorar han sitt mänskliga hjärta och byter ut det mot ett hjärta av sten. Och från och med denna stund känner Avarizzo inga gränser mer. Han gör allt det som han vill och han tar allt han önskar sig. Han tar till och med ifrån dem som är fattiga. Hans arbetare får en svärtlön. De som tigger jagar han bort. När hundar och katter kommer till honom för att bli klappade och smekta sparkar han dem. Han kastar stenar efter dem. Hans fru och barn är rädda för honom. Han tänker bara på en sak: pengar, pengar, pengar! Ha, ha, ha! Makt, makt, makt!

(Låt barnen upprepa, gärna rytmiskt!)

Avarizzo blir mer och mer ensam. Han blir irriterad. Han skulle åtminstone vilja bråka med någon!

Nikolaus är biskop i Myra. Han känner människorna i sin stad. De stora, de små, de gamla, de unga, de rika och de fattiga. Han känner alla djuren också. Han känner deras sorger – och glädjeämnen. Hans hjärta bär på mycket. Han kan se in i människors hjärtan. Nikolaus känner också till Avarizzos hjärta av sten och tänker:

Mannen är så rik – och ändå så fattig.

Han är en människa – och ändå så omänsklig.

Ingen älskar honom – han är ovän med alla.

Han har ingen frid – han saknar kärlek.

Och Nikolaus tänker på Guds ord ur Bibeln:

”... och störst av allt är kärleken”

(låt barnen upprepa!)

Nikolaus vill ge Guds kärlek till Avarizzo, så som Jesus gjorde det. Guds kärlek ska få komma in även i Avarizzos hjärta. Så en dag går han iväg till Avarizzos hus och knackar på dörren. Avarizzo öppnar dörren med ett fult svärord i beredskap (han är på mycket dåligt humör). Men då ser Nikolaus med sina öppna och goda ögon på honom, fylld av kärlek. Han öppnar sina armar, går fram till Avarizzo, omfamnar honom och säger: störst av allt är kärleken!

(Låt barnen krama varandra som Nikolaus kramar Avarizzo och säga ”Störst av allt är kärleken!”)

På detta är Avarizzo inte beredd. Det hade han inte alls väntat sig. Denna hälsning berör hans kalla hjärta. Ja, det är sant, tänker han, kärleken, den saknas mig. Jag har ingen kärlek och ingen tycker om mig.

- Var kan jag köpa kärleken, frågar han biskopen. Jag saknar den. Jag har mycket pengar, jag är beredd att betala bra.

- Kärleken låter sig inte köpas, svarar biskop Nikolaus. Kärleken är gratis men du måste dela den med andra.
- Men, säger Avarizzo, blir inte kärleken mindre om man delar den med andra?
- Nej, svarar Nikolaus. Om man vill behålla kärlek för sig själv, då krymper den och man blir ensam. Allt det fina i livet som ljus, fred, hopp, rättvisa, glädje och kärlek blir bara mer och större ju fler man delar det med.

Avarizzo lyssnar och tänker efter ett tag. Kan det bli mer, när man delar med andra? En sak vet han i alla fall säkert: han skulle gärna vilja slippa sin ensamhet och sitt hårda hjärta. Han säger:

- Jag vill gärna dela med mig av kärleken, men jag behöver din hjälp, Nikolaus, så att jag vet hur jag ska göra.

Biskop Nikolaus sätter sig med Avarizzo vid köksbordet och de funderar tillsammans hur kärleken kan komma tillbaka in i hans hjärta och förvandla honom.

Har ni några förslag till vad Avarizzo skulle kunna göra för att låta kärleken komma in i hans hjärta igen?

(För varje förslag som ges tänder ledaren ett värmeljus, ger det till barnet som får ställa in det i Avarizzos hus.)

Avarizzo börjar göra det ena och det andra. Det är inte lätt för honom, hans hjärta går nästan sönder. Men så är det, när något som är hårt ska smälta och bli mjukt. Då knakar och brakar det och behöver mycket tid. Så småningom blir det en skillnad i hans hjärta och i hans hus. Där blir varmt och ljust. Och en dag händer det: hjärtat av sten har smält bort och i Avarizzo slår igen ett levande, mjukt och älskande hjärta. Kärleken har kommit tillbaka till hans hus igen!

(Nu har ljusen med barnens förslag fått stenen att smälta. Ta bort stenen ur huset och lägg dit ett hjärta av rött tyg istället.)

Han delar med sig av sin rikedom. Det ger honom tacksamhet och glädje av de människor han ger sitt överflöd till. Hans arbetare ser upp till honom. Hans fru och barn behöver inte vara rädda för honom längre. Även hundarna och katterna slutar springa bort när han kommer, de kommer fram till honom och får en vänlig klapp. Nu ser han när andra behöver tröst och hjälp, människor kan lita på honom och han får många vänner. Guds kärlek i hans hjärta har gjort honom fri och glad, visat honom rättvisa och sanning. Avarizzo ordnar en stor fest för att fira denna underbara glädje.

Den helige Nikolaus har med sitt givmilda hjärta förvandlat en människas hjärta av sten och gjort det mänskligt igen, så som Gud skapat det.

(EFTER FRANZ KETT: DAS STEINERNE HERZ)

Att samtala kring:

Känn efter: kan ni känna hur ert hjärta slår?

Gud låter det slå i varje sekund, hans kärlek bor i våra hjärtan.

Hur kan vi själva undvika att våra hjärtan blir hårda?

Finns det något vi kan göra för att bli mer lika helgonen?

Låtsas att du är ett helgon under en dag! Vad skulle du göra?

■ SÅNG

Förslag på lämpliga sånger med länkar till KPNs youtubekanal kan du hitta här:

<https://kpn.se/resurser/sjung-med-barnen>

Till dagens tema passar:

- [*Vi tänder ett ljus, sen tänder vi två...*](#)
- [*Gud bor i ett ljus, dit ingen kan gå*](#) (Cecilia 15)
- [*Ett litet barn av Davids hus*](#) (Cecilia 213)

■ AVSLUTNING

Låt barnen stå på knä och be: *Vi tackar dig Gud i advent
för det fina som en gång har hänt,
att du som är stor ville bli
en liten människa som vi*

MARGARETA MELIN

– Vill någon annan tacka eller be Jesus om något?

Uppmuntra barnen att formulera egna böner.

Be *Fader vår* med rörelser. [Här ser du hur det kan gå till.](#)

Avsluta med att tacka alla för att de har kommit och välkomna dem tillbaka till nästa gång! För den grupp som haft samlingen parallellt med ordets liturgi uppmanas nu barnen att tyst och stilla gå tillbaka till mässan. Hör med kyrkoherden, många anser att det passar bäst i samband med att kollekten samlas in.

Jesus, nu är du här!

© Katolska Pedagogiska Nämnden

Författare: Ulrika Erlandsson

Redaktionsgrupp: Maria Borowiec, Elsa Casselbrant och Gunnar Silow.

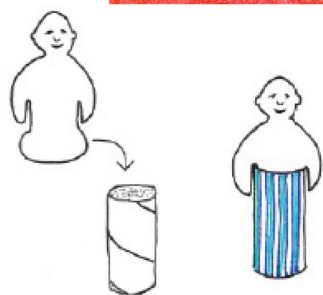
Bibeltexterna är hämtade ur Bibel 2000 och återges med tillstånd.

Imprimatur för avsnitten 29:e söndagen under året (årgång B) till Fjärde söndagen i advent (årgång C)

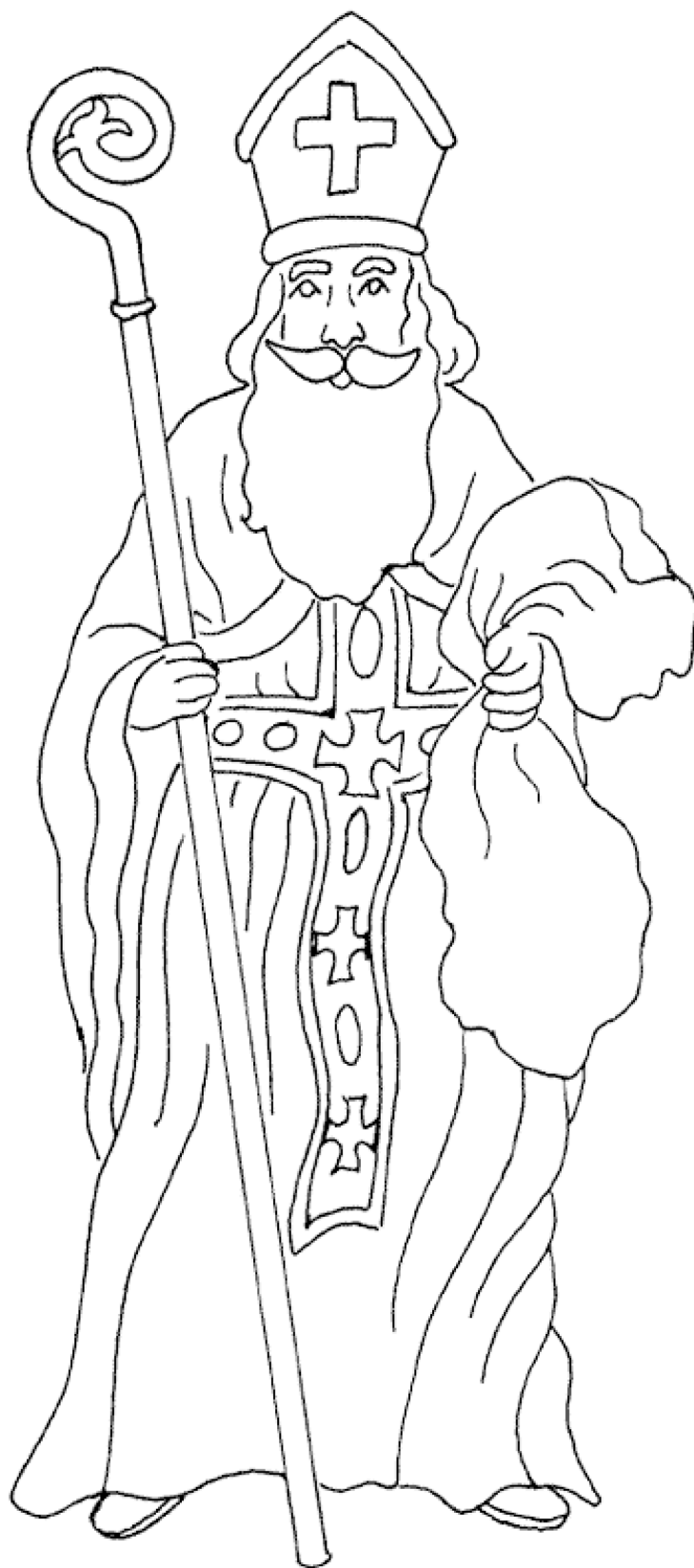
Stockholm den 15 september 2015

+ Anders Arborelius OCD, biskop av Stockholm

DEN HELIGE NIKOLAUS